

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Cob/53/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8714204445
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8714204445.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka a členov senátu JUDr. Romana Tótha a JUDr. Mareka Košča v právnej veci žalobcu CD Consulting s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČ: 264 29 705, zastúpený Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: G. F., bytom X. č. XXX, X., o zaplatenie zmenkových nárokov s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 9Cb/59/2014-42 zo dňa 3.2.2015 zhodou hlasov členov senátu takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok súdu prvého stupňa v tej časti, ktorou bol zamietnutý návrh na zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 339,- eur za čas od 8.4.2011 do 19.9.2012, zo sumy 148,20 eur od 20.9.2012 do 21.10.2012 a zo sumy 41,40 eur od 22.10.2012 do zaplatenia.

V ostatnej napadnutej časti rozsudok súdu prvého stupňa zrušuje a v rozsahu zrušenia mu vracia vec na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1) Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca proti žalovanému návrhom na uplatnenie pohľadávky podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.1.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu) domáhal priznania zmenkových nárokov z jemu indosovanej zmenky vystavenej žalovaným dňa 12.1.2010 na sumu 339,- eur aj s úrokom 0,25 % denne od 23.1.2011

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že z vykonaného dokazovania zistil, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. a žalovaný uzavreli 12.1.2010 zmluvu o úvere, podľa ktorej bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 350,- eur s povinnosťou zaplatiť tento úver v mesačných splátkach po 97,- eur. V zmluve nie je uvedený úrok, len je uvedený bližší nekonkretizovaný poplatok 232,- eur. Žalovaný vystavil 12.1.2010 vlastnú zmenku, v ktorej uviedol meno a priezvisko vystaviteľa, číslo zmluvy 705300231, rodné číslo 43347525, dátum vystavenia, zmenkovú sumu i záväzok zaplatiť túto zmenku pri predložení na rad v časti zmenkovej istiny 339,- eur i zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 23.1.2011. Na rube zmenky sa nachádza indosament (rubopis), ktorým bola zmenka prevedená na žalobcu. Prvostupňový súd ďalej v dôvodoch rozhodnutia cituje bod 13 prvý a druhý odsek všeobecných podmienok poskytnutia úveru o dohode o vyplnení zmenky. Poukazuje na závery z rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu zo dňa 17.6.2011 i závery, ktoré vyplývajú z exekučného konania 10Er/249/2012. Po citácii príslušných ustanovení Zákona o zmenkách a šekoch, Obč. zák., Zák. o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. i č. 129/2010 Z.z. prvostupňový súd zdôraznil, že prejudiciálne riešil otázku platnosti vystavenej zmenky. Mal za to, že údaje, ktoré sa týkajú splatnosti uvedené v zmenke obsahujú dva takéto údaje, preto toto robí zmenku v údají o jej splatnosti neurčitou, a preto to spôsobuje neplatnosť zmenky v zmysle § 33 ods. 2 ZZŠ. Prvostupňový súd vyhodnotil aj dohodu o vyplňovacom práve zmenky pojatú

do čl. 13 všeobecných podmienok poskytnutia úveru za neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 1, 5 Obč. zák.. Neplatná dohoda o vyplňovacom práve spôsobuje ďalší dôvod neplatnosti zmenky. Prvostupňový súd robí záver aj o tom, že úverová zmluva neobsahuje obligatórne náležitosti uvedené v § 4 ods. 2 písm. g), h), i), j) zák. č. 258/2001 Z.z., a preto je tento úver bezúročný a bez poplatkov. Toto zmenka neakceptuje a v zmenke uvedený 0,25 % denný úrok je v rozpore s dobrými mravmi. Zmenku pri spotrebiteľských úveroch je možné limitovať len v rozsahu, aký vyplýva z ust. § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z. účinného k 12.1.2010. Vystavená zmenka tento limit presahuje, preto je absolútne neplatným právnym úkonom.

Výrok o trovách konania prvostupňový súd odôvodnil aplikáciou čl. 16 Nariadenia a náhradu trov konania žalobcovi a žalovanej nepriznal. Žalobca bol v konaní neúspešný a úspešnému žalovanému trovy konania nevznikli.

2) Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozsudok zmeniť a návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovieť a priznať navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania. Ako dôvod uviedol, že dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Súd prvého stupňa v dôvodoch rozhodnutia uvádza, že vykonal dokazovanie o.i. aj úverovou zmluvou, všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, exekučným spisom i ďalšími listinnými dôkazmi. Neuvádza však, na návrh ktorej zo strán vykonal dokazovanie „listinnými dokladmi“, keď žalobca ani žalovaný ich nenavrhovali. Súd musí k otázke vykonávania iných, ako účastníkmi navrhnutých dôkazov, pristupovať vyvážene, aby nedošlo k narušeniu rovnosti strán v spore. Navrhovateľ predložil ako dôkaz svojich nárokov platnú zmenku, ktorou, keďže táto spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Zb., dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovaného nebolo žiadnych námietok a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonávanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods. 3, 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke. Ak tak neurobil+, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej v Nariadení. Súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 veta prvá in fine O.s.p. vznášal námietky voči zmenke za odporcu. Ak tak súd učinil, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania a rovnosti účastníkov konania. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhov odporcu a bez legitímneho podnetu na ťarchu navrhovateľa vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter odporkyne ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany nedovoľoval, uplatnenú pohľadávku nerozporovala a svojím konaním ju prakticky uznala. Súd iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre neho dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu na uplatnenie pohľadávky. Uvedené správanie súdu je neprijateľné v právnom štáte, predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces, ktoré je garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských a základných slobôd. Súdom uvádzané údajne nesporné skutočnosti neboli tvrdením ani jedného z účastníkov. Súd tieto údajne nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Odporca, ani navrhovateľ sa k týmto skutočnostiam nevyjadrili. Nikto okrem súdu v konaní netvrdil, že odporcovi bol poskytnutý spotrebiteľský úver, teda nie úver s jeho podnikateľskou činnosťou. Súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácii príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Súd predovšetkým ignoroval § 17 ZŠZ, z ktorého vyplýva, že odporca vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči novému majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jej vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže činiť odporca, tým menej tak môže činiť sám súd. V tejto súvislosti odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR spisovej značky 5 Obo/3/2008 zo dňa 22.10.2008. Je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči navrhovateľovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany odporcu a predovšetkým odporca v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu prevzal súd a suploval aktivitu odporcu. Porušuje poučovaciu povinnosť súdu prekročením § 5 ods.1 O.s.p.. Súd porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia vykonané bez návrhu. Poukázal v tejto súvislosti na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.8.2002 sp. zn. 25Cdo/1839/2000, kde pri rozhodovaní vychádzal z rovnakej právnej úpravy, aká je

aplikovateľná aj v tomto konaní. Samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. pripúšťa, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Z uvedeného vyplýva, že prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Vyplýva to z formulácie § 4 ods. 6 zákona a spojenia „v čase vyplnenia“ zo slov „vyplnenú veriteľom“, z ktorej je zrejmé, že zákonodarca pripúšťa, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie „v čase vystavenia“, resp. by vylúčil vyplňovanie zo strany veriteľa. Z uvedeného vyplýva, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemôže byť ani neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťa používanie blankozmieniek.

Nesúhlasí ani so záverom, že zmenka je neplatná pre neurčitý údaj splatnosti. Poukazuje na ust. Čl. I. § 34 ods.1 ZZŠ. V zmenke je uvedený údaj splatnosti „na videnie“ a iný údaj v nej uvedený „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ nie je ďalší údaj splatnosti ale údaj predĺženia lehoty na predloženie zmenky na platenie v zmysle Čl. I ods.1 ZZŠ. Záver súdu o neplatnosti zmenky je preto podľa neho nesprávny.

V ďalšom odkázal na odôvodnenie uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013 zo dňa 5.9.2013, ktoré bolo vydané v skutkovo a právne zhodnej veci navrhovateľa.

3) Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

4) Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 10 ods.1 O.s.p.) pred vecným prieskumom napadnutého rozhodnutia zodpovedajúco ust. § 213 ods.2 O.s.p. vyzval účastníkov konania, aby sa písomne vyjadrili k možnému použitiu čl. I § 5 ods. 1 a čl. I § 48 ods. 1 Zák. zmenkového a šekového (zák. č. 191/1950 Zb. - ZZŠ) a v nadväznosti na ne aj na záver z rozhodnutia Vrchného súdu Olomouc, sp. zn. 4Cmo/214/2002, ktorý výkladom ust. § 48 ZZŠ dospel k záveru, že úroky uvedené na zmenke je možné požadovať len do splatnosti zmenky a od splatnosti pri nezaplatení zmenky, kedy je pôvodný zmenkový záväzok nahradený postihovým záväzkom, je možné požadovať zmenkové úroky len v zákonnej výške s tým, že prijatie iného záveru by znamenalo bezdôvodné zvýhodňovanie zmeniek, ktoré sú úročené oproti ostatným zmenkám. Odvolací súd pritom zdôraznil, že je žiaduce pri aplikácii uvedených ustanovení ZZŠ zaujať stanovisko v súvislosti so skutočnosťami uvedenými samotným žalobcom v návrhu, keď uviedol, že predmetná zmenka bola ešte indosantom predložená vystaviteľovi zmenky na platenie, čím sa stala splatnou a od nasledujúceho dňa (t. j. od 8.4.2011) žalobca uplatňuje v konaní už aj zákonný 6 % ročný úrok.

Ani jedna zo sporových strán na túto výzvu odvolacieho súdu v určenej lehote, ba ani do následného dátumu verejného vyhlásenia rozhodnutia nereagovala.

5) Odvolací súd potom preskúmal napadnutý rozsudok bez toho, aby nariadil odvolacie pojednávanie a na tomto pojednávaní zopakoval, či doplnil dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa. Právnym dôsledkom takéhoto postupu odvolacieho súdu je jeho viazanosť skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa (§ 213 ods. 1, 3, 4, 5 a § 214 ods. 2 O.s.p.).

Nakoľko rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, bol termín verejného vyhlásenia rozsudku uverejnený v zákonom stanovenej lehote na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.). Pri preskúmaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 1, 3 O.s.p.). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote termín verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke súdov SR (§ 211 ods. 2, § 156 ods. 1, 3 O.s.p.). Odvolací súd mal na zreteli i to, že v súlade s článkom 17 ods. 1 Nariadenia, Slovenská republika informovala Komisiu o tom, že na základe procesného práva Slovenskej republiky, bude možné v súlade s článkom 17 Nariadenia, podať opravný prostriedok „odvolanie“ (§ 201 a nasl. O.s.p.) na „krajské sudy“. V odvolacom konaní začatom podaným odvolaním podľa článku 17 Nariadenia rozhoduje odvolací súd Slovenskej republiky podľa procesného práva Slovenskej republiky (článok 19 Nariadenia).

Po takomto prieskume napadnutého rozhodnutia dospel odvolací súd k záveru, že :

a) uplatnené odvolacie dôvody nie sú spôsobilé prívodiť zmenu či zrušenie tej časti rozsudku, ktorou bola zamietnutá žaloba o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 339,- eur za čas od 8.4.2011 do 19.9.2012, zo sumy 148,20 eur od 20.9.2012 do 21.10.2012 a zo sumy 41,40 eur od 22.10.2012 do zaplatenia.

b) vo zvyšujúcej časti je potrebné na základe podaného odvolania žalobcu rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť.

Ad a) Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca ako právnická osoba so sídlom v Českej republike, podala dňa 17.4.2014 na Okresnom súde Poprad návrh na začatie konania proti žalovanému s bydliskom na území Slovenskej republiky podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu.

Cieľom prijatia Nariadenia bolo zjednodušenie a zrýchlenie cezhraničného konania v spotrebiteľských a obchodných veciach s nízkou hodnotou sporu (bod 4 Preambuly Nariadenia). Cieľom takéhoto konania by malo byť zjednodušenie prístupu k spravodlivosti. Narušenie hospodárskej súťaže na vnútornom trhu pre nerovnováhu vo fungovaní procesnoprávných prostriedkov poskytovaných veriteľom v rôznych členských štátoch, vedie k potrebe prijatia právnych predpisov Spoločenstva zaručujúcich rovnaké podmienky pre veriteľov a dlžníkov celej Európskej únii (bod 7 Preambuly Nariadenia). V záujme uľahčenia uznávania a vykonávania rozsudku by sa mal rozsudok vydaný v jednom členskom štáte v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu uznať a byť vykonateľný v inom členskom štáte bez potreby doložky vykonateľnosti a bez akejkoľvek možnosti namietat' proti jeho uznaniu (bod 30 Preambuly Nariadenia).

Predmetom preskúmaného rozhodnutia je teda nárok zo zmenky uplatnený navrhovateľom na základe uvedeného Nariadenia č. 861/2007. Navrhovateľ k návrhu pripojil zmenku vystavenú dňa 12.1.2010 na zmenkovú sumu 339,- eur a zmenkový úrok 0,25 % denne od 23.1.2011. Prvostupňový súd tento návrh na predpísanom tlačive spolu s tlačivom C na odpoveď odporcu, ako aj s prílohami návrhu na začatie konania, doručil dňa 7.7.2014 do vlastných rúk žalovanému (doručenka pri čl.14 spisu). Vzorové tlačivo C na odpoveď odporcu (článok 5 ods. 2, 3 Nariadenia) obsahuje poučenie, že ak odporca neodpovie do 30 dní, súd vydá rozsudok. Odporcovi tým vzniklo v súlade s článkom 5 ods. 1, 2, 3 Nariadenia právo v lehote 30 dní po doručení tlačiva, vyplniť časť II. vzorového tlačiva C na odpoveď a v prípade potreby poskytnúť všetky príslušné podporné dokumenty a zaslať ich späť súdu.

Obsah spisu svedčí o tom, že žalovaný na túto výzvu reagoval a vyplnené tlačivo C - odpoveď k návrhu doručil súdu 24.7.2014. V časti II. uvedeného tlačiva uviedol, že akceptuje pohľadávku, nechce aby sa vo veci nariadilo pojednávanie a neuplatňuje si protipohľadávku.

Prvostupňový súd napriek tomu pre účely konania zhromažďoval dôkazy aj bez návrhu účastníkov. Zo spisu 10ER/249/12 zabezpečil fotokópiu úverovej zmluvy, rozhodcovského rozsudku i rozhodnutí súdu v označenej exekučnej veci.

Následne zverejnil na úradnej tabuli súdu upovedomenie, že vo veci bude dňa 3. februára 2015 verejne vyhlásený rozsudok.

Zo zápisnice o „pojednávaní“ zo dňa 3.2.2015 vyplýva, že súd „bez nariadenia pojednávania podľa § 115a ods.2 OSP“ vyhlásil rozsudok.

Pre rozhodnutie o podanom odvolaní treba mať na zreteli, že konanie podľa Nariadenia EP a Rady (ES)č. 861/2007 (ďalej len Nariadenie) má v zásade písomnú povahu. Preto aj pri neuplatnenej obrane odporcu (vyplnením tlačiva C) mohol a bol povinný súd prvého stupňa i z úradnej povinnosti (ex officio) pri právnom posudzovaní nároku preskúmať i správnosť doby platenia zmenkového úroku stanoveného v zmenke, ktorého výška bola uvedená už pri vystavení zmenky, a to aj bez námietky, či inak prejavenej včasnej formy nesúhlasu dlžníka. Nejedná sa totiž o vadu zmenky, ale o správny výklad jej skutočného obsahu. To platí aj v konaní podľa Nariadenia o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu.

Z obsahu predmetnej zmenky vyplýva i záväzok zmenečného dlžníka zaplatiť zmenkový úrok 0,25 % denne od 23.1. 2011. Žalobca sám v podanom návrhu (podľa Nar. EP a R č.861/2007) uvádza, že predmetná zmenka bola ešte indosantom predložená vystaviteľovi na platenie, čím sa stala splatnou a od nasledujúceho dátumu (t.j. od 8.4.2011) žalobca uplatňuje podaným návrhom aj zákonný 6 % ročný úrok.

Odvolačný súd poukazuje na to, že v zmysle čl. I § 5 ods.1, 2, 3 zákona č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch (ďalej a ZZŠ) úrok je príslušenstvo istiny a jeho výška je závislá od doby, za ktorú sa istina zúčtuje. V ods. 3 ten údaj zákon supluje ustanovením, že úroky treba rátať odo dňa vystavenia zmenky, ak nebol určený iný deň. Vystaviteľ môže počítať deň stanoviť i pred dňom vystavenia zmenky. Konečným termínom pre beh úrokov je deň „sroku“, od sroku bežia úroky podľa § 48 ods.1 písm. b) (viď: Zmenkové právo - Komentár: Dr. Karol Kizlink, Dr. Ján Spišiak, Heureka, r. 2005, s.66)

Podľa uvedeného ust. čl. I. § 5 ods. 1 ZZŠ v zmenke zročnej na videnie alebo na určitý čas po videní môže vystaviteľ ustanoviť úrokovanie zmenkovej sumy. V inej zmenke platí táto doložka za nenapísanú.

Podľa čl. I § 48 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb.:

- 1/ majiteľ môže postihom žiadať zmenkovú sumu, pokiaľ nebola zmenka prijatá alebo zaplatená, s úrokmi, ak boli dojednané;
- 2/ šesťpercentové úroky odo dňa zročnosti;
- 3/ trovy protestu a podaných správ, ako aj ostatné trovy;
- 4/ odmenu vo výške jednej tretiny percenta zmenkovej sumy alebo v menšej dohodnutej výške.

Prvý odsek citovaného § 48 vymedzuje, aké nároky má majiteľ zmenky pri postihu v prvom stupni, ktorý môže viesť proti všetkým zmenkovým dlžníkom bez výnimky. Majiteľ má vždy právo žiadať to, na čo zmenka znie, t.j. zmenkový peniaz, nominálnu hodnotu zmenky. Pokiaľ je prípustné úročenie zmenky podľa čl. I § 5 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb., možno požadovať aj úroky zo zmenky vyplývajúce. Len zmenky na videnie (vistazmenky) a zmenky splatné v určenej lehote po videní (lehotné vistazmenky), nemajú pri vystavení splatnosť exaktne stanovenú, pretože tá je závislá na činnosti majiteľa zmenky v budúcnosti. Preto len tu sa pripúšťa úročenie.

Úroková sadzba musí zo zmenky vyplývať, a to od počiatku.

Dikciu vyplývajúcu z ust. čl. I § 48 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. „boli dojednané“ nemožno brať doslova, a nie je dôvod predstavovať si za tým určitú zmluvu, ale len skutočnosť, že výstavca zmenku na videnie alebo lehotnú zmenku vystavil s úrokovou doložkou a remitent ju prevzal. Úroková doložka obsiahnutá na zmenke nespĺňa funkciu zmluvnej pokuty.

Začiatok úročenia zmenkovej sumy nemožno regulérne stanoviť na dátum spadajúci do doby pred vystavením zmenky. Začiatok doby úročenia zmenkovej sumy nie je prípustné stanoviť ani na dátum neexistujúci alebo nemožný. Zákon však opomína otázku, dokedy sa zmenková suma v dôsledku opatrenia zmenky relevantnou úrokovou doložkou úročí.

Odvolačný súd je toho názoru, že koniec lehoty úročenia zmenkovej sumy úrokovou doložkou nemožno stanoviť ľubovoľne, teda záver lehoty nemožno stanoviť na dátum neexistujúci alebo na dátum nemožný. Koniec lehoty úročenia zmenkovej sumy úrokovou doložkou nemožno rovnako určiť tak, aby bol situovaný do doby po splatnosti zmenkovej pohľadávky. Tým nie je však dotknutá požiadavka veriteľa na úročenie pohľadávky až do okamihu zaplatenia, pretože uhradzovaciu funkciu od splatnosti zmenkovej pohľadávky do doby zaplatenia zmenkového dlhu od dohodnutých úrokov, preberajú zákonné šesťpercentné úroky, ktoré sú v súlade s obsahom ust. § 48 a § 49 Článku I zákona č. 191/1950 Zb. súčasťou postihového zmenkového plnenia.

Aj s odkazom na vyššie uvedený názor z právnej teórie, ale i názor vyplývajúci z právnej praxe (rozhodnutie Vrchného sudu v Olomouci 4Cmo/214/2002) preto odvolací súd je toho názoru, že už súd prvého stupňa podľa obsahu zmenky i žalobného návrhu nemohol priznať navrhovateľovi popri zákonom 6%-nom ročnom úroku od 8.4.2011 aj v zmenke dohodnutý 0,25 %-ný úrok denne. Takéto právne posúdenie bolo možné súdom prvého stupňa realizovať (iura novit curia) aj bez procesnej iniciatívy (obrany) účastníka (odporcu). Tak, ako je uvedené vyššie, odvolací súd pre takéto právne

posúdenie poskytol účastníkom konania priestor na vyjadrenie, ale ani jedna zo sporových strán ho nevyužila.

Za takéhoto stavu, ak bol zamietnutý žalobný návrh v časti o zaplatenie 0,25 % zmenkového úroku za čas od 8.4.2011 do zaplatenia, je v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa vecne správny, preto v tejto časti odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O.s.p. rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, aj keď z iných dôvodov, aké uviedol súd prvého stupňa.

Opäť je potrebné zdôrazniť, že takéto závery mohol odvolací súd privodiť bez zopakovania, či doplnenia dokazovania a v tejto časti tak mohol bez nariadenia pojednávania rozhodnúť i prvostupňový súd.

Ad b) Pre zostávajúcu časť odvolacím súdom preskúmaného napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa je relevantným to, že prvostupňový súd založil svoje skutkové závery na skutočnostiach, ktoré zistil z listinných dôkazov, ktoré neboli obsahom podanej žaloby a ani obsahom prípadnej obrany žalovaného. Z obsahu spisu vyplýva, že na rozhodnutie v predmetnej veci prvostupňový určil len termín verejného vyhlásenia rozhodnutia (č.l. 89 spisu).

K skutkovým záverom, ktoré prijal prvostupňový súd na základe ním zhromaždených listín nebol poskytnutý účastníkom priestor na vyjadrenie.

Z vyššie konštatovanej písomnej povahy konania podľa Nariadenia č. 861/2007 (viď čl.5 ods.1, čl. 8, čl. 9 ods. 1) vyplýva, že by súd mal vo veci rozhodnúť bez ústneho pojednávania. Pokiaľ sa však potreba ústneho pojednávania ukáže ako potrebná (nutná), alebo ak o to požiada niektorá zo strán, súd by mal nariadiť vo veci pojednanie. Nutným je nariadiť ústne pojednanie najmä vo veciach skutkovo a právne zložitých, v ktorých súd považuje za potrebné vec s účastníkmi prejednať za ich prítomnosti. Odvolací súd je toho názoru, že ak v predmetnej veci prvostupňový súd sám bez procesnej iniciatívy účastníkov realizoval ex offo prieskum uplatnených zmenkových nárokov aj z pohľadu samotnej kauzy, ktorá predchádzala vystaveniu zmenky, bol povinný poskytnúť priestor účastníkom konania, aby sa k týmto dôkazom vyjadrili. Prítom, tak ako je uvedené vyššie, odporca (žalovaný) v odpovedí na výzvu akceptoval uplatnenú pohľadávku.

Napokon aj vnútroštátna právna úprava obsiahnutá v ust. § 115a O.s.p. (na ktorú prvostupňový súd odkazuje v zápisnici z 3.2.2015 - č.l.41 spisu) umožňuje súdu rozhodnúť vo veci bez nariadenia pojednávania v drobných sporoch iba za splnenia zákonných procesných podmienok. Nie vždy rozhodnutie veci bez nariadenia pojednávania prichádza do úvahy. Označené ustanovenie bolo zaradené do Občianskeho súdneho poriadku v súvislosti so snahou zrýchliť a zefektívniť konanie, keď bola súdu daná možnosť, nie povinnosť, rozhodovať aj bez nariadenia pojednávania za splnenia zákonom stanovených podmienok. Základom pre rozhodnutie súdu v takomto prípade sú zhodné (nespochybné) listinné dôkazy predložené účastníkmi konania. V prípade akýchkoľvek pochybností rozsudok bez pojednávania nie je možné vydať. Vo veci možno rozhodnúť len na základe listinných dôkazov predložených účastníkmi bez toho, aby sa nimi vykonávalo dokazovanie v zmysle § 120 a nasl. O.s.p.. Súd sa len oboznámi s listinami, a ak z nich vyplynie tvrdený skutkový stav a právne posúdenie, môže ich vziať za základ svojho rozhodnutia vo veci samej. Rozhodnutie vo veci samej bez nariadenia pojednávania však nemožno za žiadnych okolností založiť na dôkazoch zhromaždených súdom, či už z procesnej iniciatívy strán alebo získaných ex offo bez toho, aby účastníci k ním nemali možnosť sa vyjadriť.

Súd prvého stupňa, ktorý nenariadil vo veci pojednanie, nemohol vyhodnotiť bez Nariadením a O.s.p. určeného spôsobu realizácie dôkazov také skutočnosti, ktoré by mali svedčiť záveru o zamietnutí žaloby v celom rozsahu. Skutkové závery, z ktorých súd vychádzal pri rozhodnutí vo veci samej, boli získané bez ich realizácie spôsobom súladným s Nariadením, či Občianskym súdnym poriadkom a aj v rozpore so stanoviskom samotného odporcu (žalovaného). Súd prvého stupňa sa prítom nevyporiadal ani so skutočnosťami vyplývajúcimi z označenia zmenkového dlžníka údajom s IČO-m, čo by mohlo ale ani nemuselo nasvedčovať tomu, že predmetnú úverovú zmluvu mohol uzatvárať aj na účely svojho podnikania.

Súd prvého stupňa tak konanie zaťažil vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a týmto postupom okresného súdu bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom. Tento uplatnený odvolací dôvod bol preto opodstatnený.

Za takéhoto stavu neostávalo odvolaciemu súdu nič iné, len napadnutý rozsudok okresného súdu vo zvyšujúcej časti zrušiť a v rozsahu zrušenia vrátiť mu vec na ďalšie konanie v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. f), ods. 2 O.s.p..

Súdom prvého stupňa uvedený záver o neplatnosti zmenky pre neurčitosť údaju o splatnosti je podľa názoru odvolacieho súdu nesprávny. Zmenka predložená žalobcom obsahuje jednoznačný údaj o tom, že sa jedná o vistazmenku, ktorú oprávnený majiteľ zmenky môže predložiť na platenie do 4 rokov odo dňa jej vystavenia. Ustanovenie Čl. I § 34 ods. 1 ZZŠ upravuje povinnosť predložiť zmenku na platenie do jedného roka od dátumu vystavenia, ale vystaviteľ takejto zmenky môže túto lehotu skrátiť, alebo určiť dlhšiu lehotu. Ide o určité rámcové obmedzenie splatnosti tejto zmenky. Majiteľ tak môže v rámci tejto lehoty zmenku predložiť kedykoľvek a musí mu byť ihneď pri predložení preplatená, lebo už samotným predložením sa stáva splatnou. Zo zmenky predloženej žalobcom jednoznačne vyplýva údaj: „zaplatím za túto zmenku pri predložení“. Zo zmenky vyplýva aj vyššie uvedený údaj o tom, že je možné túto zmenku predložiť na zaplatenie v lehote 4 rokov od vystavenia. Splatnosť zmenky nastáva v momente jej predloženia, pričom predložiť ju bolo možné v súlade s Čl. I § 34 ods. 1 ZZŠ v lehote 4 rokov od jej vystavenia. Ak jej splatnosť nastáva po jej predložení uskutočnenom v lehote 4 rokov, nemožno sa stotožniť so záverom súdu prvého stupňa v tom, že v zmenke sú uvedené dve splatnosti, čo malo spôsobiť jej neplatnosť. Takýto záver preto nemohol viesť k zamietnutiu návrhu na uplatnené zmenkové nároky.

Povinnosťou okresného súdu však bude vec opätovne po nariadení pojednávania prejednať a rozhodnúť.

Pre ďalší postup v predmetnej veci sa v nadväznosti na uplatnené odvolacie námietky žalobcu javia byť významnými i skutočnosti relevantné pre záver, či v osobe žalovaného ide o spotrebiteľa (§ 52 ods.4 Obč. zák.). V prípade kladného vyriešenia tejto otázky sa javia byť významnými aj závery zo spoločného zasadnutia občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR prijaté dňa 20.10.2015, podľa ktorých

„ I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

- a) pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;
- b) pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.“

Aj z dôvodov uvedeného zjednocujúceho stanoviska vyplýva, že

určujúcim pri hľadaní práva má byť, že v každej veci je potrebné vychádzať z individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré vychádzajú zo skutkových zistení všeobecných súdov. Je povinnosťou všeobecného súdu zohľadniť všetky relevantné individuálne okolnosti súdnej veci a prihliadnuť na ne aj cez prizmu dobrých mravov, keďže nesúlad právneho úkonu s nimi vedie k jeho neplatnosti. Povinnosť všeobecného súdu posúdiť uplatnený nárok aj z hľadiska súladu s dobrými

mravmi je zvýraznená v tých prípadoch, keď ju účastník konania výslovne namieta, musí však na ňu prihliadať aj v prípadoch, kedy takýto rozpor zistí súd sám pri prieskume ex officio, keďže na absolútnu neplatnosť úkonu súd musí prihliadať ex lege. Dobré mravy pôsobia ako korektív najmä v takých situáciách, kedy sú práva a povinnosti strán právneho vzťahu v zjavnej nerovnováhe. Sociálno-právne chápanie zmluvnej slobody sa môže uplatniť len za predpokladu približne vyváženého pomeru síl účastníkov zmluvy a len za tohto predpokladu sa môže stať prostriedkom primeraného vyrovnania záujmov, ako už bolo vyslovené niekoľkokrát aj v rozhodnutiach Ústavného súdu SR.

Všeobecne je potrebné rešpektovať základnú zmenkovo-právnu doktrínu, že zo zmenky samotnej ako abstraktného cenného papiera, nie je možné bez ďalšieho určiť, či ide o spotrebiteľa. Vzhľadom na abstraktnosť cenného papiera žalovaný, pokiaľ je spotrebiteľom mal by túto skutočnosť namietať. Pokiaľ však súd spoľahlivo zistí na základe skutočností vyplývajúcich zo žalobného návrhu (bez ohľadu podľa akého procesného predpisu sa nárok uplatňuje), že na strane žalovaného ide o spotrebiteľa, poskytne mu ochranu prostredníctvom právnej úpravy o ochrane spotrebiteľa (obdobne to ustálila aj rakúska právna prax). Ako judikoval aj Ústavný súd Českej republiky v náleze sp.zn. Pl ÚS 16/12 zo dňa 16.10.2012 súčasné napätie spojené so zmenkami je spôsobené ich nevhodným používaním (zneužívaním) najmä voči subjektom, po nich nemožno znalosť špecifickej a značne rigidnej zmenkovej úpravy spravodlivo požadovať. Tu najvyšší súd poukazuje na nález Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. IV. ÚS 457/10 zo dňa 18.7.2013, ktorý sa nestotožnil so záverom všeobecného súdu, že nie je možné po indosácii zmenky vznášať kauzálne námietky, ak nie sú splnené podmienky § 17 ZZŠ (ak nadobúdateľ nekonal vedome na škodu dlžníka). Konštatoval, že v prípade spotrebiteľov nie je možné odhliadnuť od ich špecifických záujmov a postavenia. Označil za výkladovú svojvôľu, ak súd zobral za základ pre svoje rozhodnutie záver, že v prípade nesplnenia dispozície § 17 ZZŠ, nie je možné ku kauzálnym námietkam prihliadať. Nemecká judikatúra dokonca v konkrétnom prípade označila odvolanie sa žalobcu na § 17 ZZŠ za zneužitie práva.

Aktuálne Ústavný súd ČR vo svojom rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 290/15 zo dňa 16.9.2015, vychádzajúc z obsahovo totožnej zmenkovo-právnej úpravy ako v SR, konštatoval, že všeobecné súdy sú aj pri rešpektovaní špecifickej, prísne formálnej povahy inštitútu zmenky a jeho historickým koreňom povinné vždy prihliadnuť aj k okolnostiam konkrétnej veci. V prípade spotrebiteľov, o ktorých sa jednalo v prípade dotknutia práv v prejednávanej veci konaním remitenta (prvého majiteľa ako veriteľa) zmenky, potom všeobecné súdy nesmú odhliadnuť od ich špecifických záujmov a postavenia. Pri svojej rozhodovacej činnosti musia hľadať také interpretačné a aplikačné východiská, ktoré zabránia zneužívaniu práv v dôsledku aplikácie zmenkových inštitútov neprimerane v neprospech niektorého z účastníkov zmenkového vzťahu.

Najvyšší súd SR zdôrazňuje, že nemá dôvod odkloniť sa od takýchto všeobecne akceptovaných výkladových pravidiel členských štátov EÚ. Tu je potrebné tiež akcentovať už v citovanom českom ústavnom náleze sp. zn. IV. ÚS 457/10 vyslovené pravidlo, že zákaz zneužitia práva je silnejší než dovolenie dané právom a pokiaľ právna norma určité správanie aprobuje a iná za predpokladu, že je zneužívané, ho zakazuje, takéto konanie v skutočnosti nie je výkonom práva, ale protiprávnym úkonom. Výkonu práva, ktoré je jeho zneužitím, súdy nesmú poskytnúť ochranu, keďže takýto postup by bol v rozpore s ústavou chránenými právami.

V kontexte uvedeného je však potrebné zohľadniť, že právna úprava ZSÚ v určitom časovom úseku umožňovala v striktno stanovenom rozsahu používať zmenky aj v spotrebiteľských vzťahoch a až od 1.1.2011 sa zmenka v spotrebiteľských vzťahoch používať nemôže, pričom na prejednávané veci je potrebné aplikovať hmotnú právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola v konaní uplatnená zmenka vystavená. Inak by išlo o porušenie zákazu retroaktivity a princípu právnej istoty. Samotné vystavenie zmenky v spotrebiteľských vzťahoch v období do 31.12.2010 bolo povolené, a preto nemožno považovať vystavenie zmenky bez ďalšieho skúmania spôsobu ich vystavenia ako protiprávne.

V duchu uvedených názorov, rešpektovaných i odvolacím súdom v tejto veci bude preto potrebné v ďalšom priebehu konania zostatok žalobného návrhu prejednať i o ňom rozhodnúť.

Prvostupňový súd zároveň rozhodne aj o trovách odvolacieho a prvostupňového konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 226 O.s.p. ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Uvedené rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.